

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV PAMÁTKOVÉ PÉČE

DEPARTMENT OF MONUMENT CARE

STARO - NOVÉ MĚSTSKÉ LÁZNĚ

OLD - NEW URBAN SPA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Martin Jetelina

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. Ing. arch. Josef Hrabec, CSc.

BRNO 2017

Zadání bakalářské práce

Číslo práce: FA-BAK0023/2016
Ústav: Ústav památkové péče
Student: **Martin Jetelina**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: Architektura
Vedoucí práce: **doc. Ing. arch. Josef Hrabec, CSc.**
Akademický rok: 2016/17

Název bakalářské práce:

Staro - nové městské lázně

Zadání bakalářské práce:

Obnova a využití bývalých městských lázní v Brně - Zábřovicích s ohledem na předpokládaný rozvoj sousedních částí města.

Cílem práce je vyhledání optimálního využití této významné památky brněnského funkcionalismu a návrh architektonické úpravy (včetně možnosti nové přístavby) areálu ve vazbě na nejbližší okolí.

Rozsah grafických prací:

Urbanisticko -architektonická studie

TEXTOVÁ ČÁST

Textová část bude obsahovat Průvodní zprávu projektu na formátu A4 (297 x 210 mm) na výšku. Minimální rozsah průvodní zprávy bude max.3 normostrany (60 úhozů na řádek, 30 řádků na stranu - tj. např. písmo Arial, velikost 12, řádkování odstavce 1.5, okraje 25 mm).

VÝKRESOVÁ ČÁST

SITUACE

Situace navrhované zástavby a okolí v rozsahu dle podkladu P.02. Výkres musí dostatečným způsobem dokumentovat urbanistické řešení, zejména plochu zastavěnou nadzemními podlažími, plochu zastavěnou podzemními podlažími, napojení stavby na dopravní infrastrukturu.

PŮDORYSY - MĚŘÍTKO 1:200 (1:100)

Půdorysy všech podlaží (typická tj. opakující se podlaží znázorněna pouze jednou s uvedením ostatních shodných podlaží). Jednotlivé plány musí dostatečným způsobem znázornit funkční využití jednotlivých částí, koncepční řešení nosné konstrukce, koncepční řešení vertikálních a horizontálních komunikací a provozní řešení návrhu.

ŘEZY, POHLEDY

Typický příčný a podélný řez se znázorněním vztahu k přilehlým stávajícím budovám. Čelní pohledy

z ulice Brabansko, Malá Dlážka a z vnitrobloku vč. přilehlých sousedních objektů. Výkres musí dostatečným způsobem znázornit výškové řešení jednotlivých úrovní navrhované zástavby (např. konstrukční výšky jednotlivých podlaží).

FASÁDA, DETAIL

Typický svislý řez fasádou a pohled na odpovídající fragment fasády. Výkres musí dostatečně znázorňovat konstrukční a materiálové řešení obvodového pláště vč. navazujících konstrukcí, a to od úrovně základové spáry po atiku (nejvyšší bod) objektu.

PERSPEKTIVY

vizualizace ze 3D modelu, exteriér, interiér

MODEL

Model bude zpracován v měřítku 1:500 jako vkládací do podložek předem připravených skupinami studentů. Materiál, barva ani grafické zpracování není určeno.

PREZENTAČNÍ PANEL

Panel prezentující koncept a řešení projektu a pro potřeby vystavení, požadovaný obsah viz bod 5.6.. Panel bude zpracován na formátu 70x100cm na výšku a podlepen kapa deskou. Při dolním okraji bude vynechán pruh v šířce 7cm pro dodatečné vlepení identifikace.

Seznam odborné literatury:

E. Neufert: Navrhování staveb, Consultinvest 2000

Metodická směrnice NPÚ: Novostavba v historickém prostředí

P. Borský, D. Černoušková: SHP Městské lázně v Brně - Zábřovicích, 2016

Termín zadání bakalářské práce: 13. 2. 2017

Termín odevzdání bakalářské práce: 9. 5. 2017

Bakalářská práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a bakalářská práce v elektronické podobě.

Martin Jetelina
student(ka)

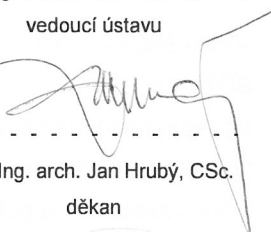

doc. Ing. arch. Josef Hrabec, CSc.
vedoucí práce

doc. Ing. arch. Josef Hrabec, CSc.
vedoucí ústavu

V Brně, dne 13. 2. 2017

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
děkan

PRŮVODNÍ ZPRÁVA

I.) ÚVODNÍ ÚDAJE

STARONOVÉ MĚSTSKÉ LÁZNĚ

Bakalářský projekt obnovy lázní v Zábrdovicích s ohledem na předpokládaný rozvoj v lokalitě „Zbrojovka“

Městské lázně v Brně – Zábrdovicích, Zábrdovická 158/13, Brno
parc. č. 1142.

Zadavatel: Fakulta architektury, Vysoké učení technické v Brně,
Poříčí 273/5, 63900 Brno

Autor: MARTIN JETELINA, Vranov 84, 66432 Vranov
martinjetelina@seznam.cz
+420 604 453 602

Rozsah práce: Architektonická studie obnovy lázní
Urbanisticko-architektonická ideová studie lokality „Zbrojovka“

Letní semestr 2017

II.) SOUHRNNÁ PRŮVODNÍ A TECHNICKÁ ZPRÁVA

Kompoziční a hmotové řešení

Zábrdovické lázně byly dokončeny v roce 1932 jako jedny ze 4 okrskových lázní v rámci „Generálního návrhu na výstavbu městských lázní v Brně“. Městské zastupitelstvo tímto počinem reagovalo na hygienické podmínky v Brně, protože v roce 1931 koupelnou disponovalo jen 20 % bytů. Proto byly lázně navrhovány s docházkovou vzdáleností v okruhu 2 km a vzájemně od sebe rozmístěny ve vzdálenostech zhruba 4 km. Městské lázně v Zábrdovicích byly dimenzovány dle spádové oblasti na kapacitu 100 tisíc návštěvníků – pro obyvatele Husovic, Zábrdovic, Židenic, Juliánova a Černovic.

Urbanistické řešení

Městské lázně v Zábrdovicích se nacházejí na rohu ul. Zábrdovická a Šámalova. Areál je ze tří stran ohraničený ulicemi a ze čtvrté strany železnicí.

Ve své době byl areál lázní uzavřený vůči okolí a byl pouze orientovaný hlavním vstupem do ul. Zábrdovická. V návaznosti na plánované změny v dané lokalitě počítám ve svém návrhu s širším zapojením areálu Zbrojovky k městu a následnou úpravou areálu lázní a jejich vztahu vůči okolním ulicím. Rozšířením ul. Šámalova vznikne široký městský bulvár, který bude sloužit jak k propojení nové čtvrti s městem, tak k její obsluze. Tato páteřní komunikace propojuje ul. Zábrdovickou s Tomkovým náměstím a zároveň odlehčuje dopravní zátěž v ul. Dukelská třída, která je v kritickém stavu. Při tomto hlavním tahu je situována páteřní obslužná trasa veřejné městské dopravy. V návaznosti na plánované změny v organizaci dopravního uspořádání města a s ohledem na plánované dokončení Velkého městského okruhu (VMO) v lokalitě Tomkovo nám., tunel pod Vinohrady, je v návrhu počítáno s přetrasováním trolejbusové tratě linek 25 a 26. Trolejbusová trať se vyhne plánované části VMO a bude tvořit páteřní trasu veřejné hromadné dopravy v dané lokalitě. V neposlední řadě bude sloužit k obsluze židenického vlakového nádraží.

Hlavní myšlenka konceptu spočívá v přebudování dnes už nevyhovujícího industriálního areálu na plnohodnotnou městskou lokalitu s charakteristickým genius loci. Areál v určité míře nekomunikuje s okolní zástavbou z důvodu oddělení lokality železničním násypem z jedné strany a řekou ze strany druhé. Návrh počítá s propojením území jak ve směru sever-jih skrze městský bulvár a pěší trasy, ale i ve směru západ-východ a propojení nádraží s pravým břehem řeky Svratky. Na jejím břehu se nacházejí dva zachovalé objekty, které svými hmotami přerušují návaznost okolní blokové zástavby. Proto jsem se v mém urbanistickém vyjádření k lokalitě rozhodl nepříliš navazovat na okolní blokovou zástavbu a navrhuji zcela novou zástavbu odlišné formy. Charakter zástavby odkazuje na industriální minulost území. Svoji pravouhlou racionalitou odkazuje na bývalý výrobní areál Zbrojovky Brno a přizpůsobuje se zachovaným vybraným stavbám.

Bloková struktura vycházející z původního členění výrobního areálu usnadňuje v obnovovacím procesu etapizaci a novou parcelaci.

Architektonické řešení

Původní funkční využití Městských lázní je v dnešní době zcela překonáno. Hygienické podmínky ve městě Brně jsou zcela na jiné úrovni, než tomu bylo v době vzniku stavby. Smysl očisty těla a duše formou sprchových a vanových kójí je dávno překonán. Tento smysl v obecné rovině je stále aktuální. Proto je zvoleno takové nové využití lázní, které ctí původní myšlenku a přizpůsobuje ji současným trendům. Ke stavbě je dostaven krytý bazén, tím je aktualizována funkce zimních lázní a je zajištěno celoroční využití. Dále je do budovy situován wellness provoz, s takovým charakterem, který nebude

zatěžovat přílišnou vlhkostí a náročností původní konstrukce budovy. Do posledního patra je umístěno akademické pracoviště Fakulty sportovních studií, konkrétněji laboratoř biomotoriky a podpory zdraví, které může fungovat v návaznosti na sportovně rekreační funkci celého areálu.

Celkově se náplň letních i zimních lázní přizpůsobuje dle soudobým trendům a požadavkům a zároveň je snaha více zapojit lázně v kontextu města. Nejrazantnější změnou charakteru části stavby a jejího vztahu k okolí je přeměna parteru šatního křídla letních lázní.

Z důvodu změny charakteru boční ulice Šámalova a jejího rozšíření na městský bulvár je navrhována úprava západního křídla městských lázní. Parter letních lázní bude přebudován na pronajímatelné komerční prostory a bude propojen s promenádou směřující do lokality Zbrojovka.

Využití:

- krytý plavecký bazén 25m s možností organizování sportovních soutěží
- suché wellness, masáže
- laboratoř biomotoriky a podpory zdraví, školící prostory
- venkovní plavecký bazén a bazén pro neplavce s atrakcemi
- možnosti sezonních akcí (zimní bruslení, letní kino, hudební koncerty,..)

Podklady:

P. Borský, D. Černoušková: SHP Městské lázně v Brně - Zábrdovicích, 2016

ATELIER ERA, sdružení architektů Fixel a Pech: "Zbrojovka-širší vztahy"

Popis situačních vazeb:

Původní hlavní vstup je zachován z ul. Zábrdovická. Vstup pro sportovce se také nachází z ul. Zábrdovická. Vstup je vyvýšen a nachází se na úrovni zvýšeného podlaží uvnitř dispozice. Výškový rozdíl je vyrovnán venkovním schodištěm s možností posezení na schodišťové tribuně. Servisní vstup do technického podlaží je umístěn na východní straně směrem od železničního náspu a je k němu přístup po venkovní rampě. Lázně se nacházejí v blízkosti železniční tratě. Proto se přístavba orientuje plnou prosklenou stranou na západní stranu, do pomyslného klidového vnitrobloku.

Orientační údaje stavby

zastavěná plocha:

Stávající budova	1355 m ²
Přístavba	1166 m ²
Celkem	2521 m ²

Podlahová plocha:

Stávající budova	3244 m ²
Přístavba	1780 m ²
Celkem	5024 m ²

Obestavěný prostor:

Stávající budova	12982 m ³
Přístavba	1446 m ³
Celkem	14428m ³

Předpokládaná cena	7150 Kč/1m ³ x 0,75 (rekonstrukce objektu)
	77 370 150 Kč

III.) PROJEKTOVÁ PŘÍPRAVA OBNOVY PAMÁTKY

Plánované změny a zásahy do stávajících konstrukcí se podřizují pokynům SHP. Razantní změny jsou vždy plánovány pouze pro zvýšení nebo navrácení původní kvality stavby.

IV.) POZNÁMKA:

Kompoziční a hmotové řešení

Hlavní myšlenkou obnovy lázní je zapojení celého areálu a původní budovy do jednoho funkčního celku, kde bude stavba nepostradatelná. Obnova bude podřízena možnostem dobové stavby a bude pouze upraven současný standart využívání. Pokud budou lázně nepostradatelným článkem funkčního celku, bude alespoň ztížena případná budoucí snaha o odstranění památky. Novostavba krytého bazénu je proto situována na stranu železnice, kde je možnost pokračování dispozice lázní. Vnitřní program využití je rozdělen mezi novou a starou budovu, nejnáročnější provoz veřejných sprch a WC je zároveň umístěn do nové budovy. Novostavba je od původní hmoty lázní oddělena propojovacím krčkem, ve kterém je umístěno i únikové schodiště. Charakteristické ztvárnění fasády vychází z principu propsání nosné konstrukce na fasádu. Tento princip, který je často využíván u funkcionalistických památek, je soudobě interpretován v přiznání nosné ocelové konstrukce. Z jedné strany s prosklenou stěnou na stranu železnice je navrhován cihelný obklad. Tato soudobá interpretace původních kompozičních principů vychází také z jasného propsání vnitřního členění pater. Bazénová hala, ve které je pouze jedno velké podlaží, je jasně čitelná i při pohledu zvenku.